DRUGIE ŻYCIE MEBLI – RENOWACJA

Renowacja mebli to proces odnawiania, który ma na celu przywrócenie ich funkcjonalności i estetyki poprzez szereg zabiegów obejmujących zabiegi techniczne: demontaż ruchomych elementów, oczyszczanie, usuwanie zdegradowanych i wtórnych powłok malarskich, reaktywowanie chemiczne pierwotnych warstw lakieru i politury, dezynfekcję, dezynsekcję, szlifowanie, reperacje stolarskie, flekowanie, naprawę mniejszych ubytków, a także zabiegi estetyczne: nanoszenie warstw barwnych kryjących lub laserunkowych, zabezpieczenie drewna bez koloryzacji olejem, woskiem, lakierem, politurą, co podkreśla jego naturalną barwę i usłojenie. Rodzaj naszego postępowania może podkreślić pierwotny, oryginalny wygląd i charakter przedmiotu lub zmienić jego wygląd całkowicie i przedstawić go w nowej aranżacji.

TRADYCYJNE TECHNIKI DEKORACJI I ZDOBIENIA POWIERZCHNI MEBLI

Inkrustacja - technika zdobienia powierzchni mebla poprzez wypełnienie uprzednio przygotowanych wgłębień odpowiednio przyciętym dużo szlachetniejszym materiałem: masa perłowa, kość słoniowa, kamienie szlachetne i półszlachetne, metale szlachetne.

Intarsja - technika zdobienia powierzchni mebli poprzez wypełnienie uprzednio przygotowanych wgłębień i wykładanie ich innymi/szlachetniejszymi gatunkami drewna, często podbarwianymi bejcą lub podpalanymi

Materiały te były wstawiane w płytkie wgłębienia, tworząc skomplikowane wzory, często o charakterze geometrycznym, roślinnym, sceny rodzajowe, portrety. Inkrustacja i intarsja była szczególnie popularna we Francji i Włoszech w okresie renesansu oraz baroku. Zdobione w ten sposób meble były symbolem luksusu i statusu społecznego. W kościołach często stalle zdobiono w tych technikach.

Fornirowanie - technika polegająca na przyklejaniu cienkich płatów drewna (forniru) na powierzchnię mebla drewnianego lub drewnopodobnego. Stosowano często forniry gatunków szlachetnych i egzotycznych aby uszlachetnić i podnieść wartość i estetykę mebla. Forniry były często układane w taki sposób, aby tworzyć symetryczne wzory lub złożone mozaiki, co dodawało antykom elegancji i wyrafinowania. W XVIII wieku technika ta była powszechnie stosowana, zwłaszcza w meblach w stylu angielskim np. Chippendale. W Polsce bardzo popularna metoda w meblarstwie od XVIII wieku.

Grawerowanie i rzeźbienie - ręczne zdobienie mebli poprzez dodanie detali i ornamentów roślinnych, geometrycznych czy postaci ręcznie rzeźbionych w drewnie, charakterystyczne dla meblarstwa historycznego.

Złocenie - polegało na pokrywaniu powierzchni mebli cienką warstwą złota. Było szczególnie popularne w okresie rokoko i klasycyzmu. Pozłacanie nadawało antykom nie tylko wyjątkowy blask, ale także podkreślało ich prestiż i wartość. Technika ta była stosowana zarówno na elementach dekoracyjnych, jak i na całych powierzchniach mebli, takich jak ramy luster czy konsol. Złote akcenty często można zobaczyć na meblach antycznych w stylu Ludwika XVI, empire i wielu innych.

TRADYCYJNE TECHNIKI BARWIENIA I OCHRONY POWIERZCHNI MEBLI

Politurowanie/szelakowanie - technika, w której na powierzchnię nanoszona jest cienka warstwa szelaku, naturalnej żywicy pozyskiwanej z owadów. Szelak nadaje meblom ciepły, złocisty kolor i podkreśla usłojenie, wydobywa naturalne piękno drewna, daje wysoki połysk i głębię koloru. Kładzie się go w kilku lub nawet kilkunastu warstwach miękkim pędzlem lub bawełnianym tamponem. Politura była stosowana głównie w Europie od XVI wieku.

Lakierowanie - technika polegająca na nakładaniu tradycyjnego lakieru z żywicy drzew lakowych (urushi), który utwardzał się w wilgotnym środowisku. Lakiery żywiczne chroniły powierzchnię mebli, nadawały im pożądany połysk i głębię koloru. Lakiery na bazie żywicy, tworzyły twardą, lśniącą powierzchnię odporną na wilgoć, nakładano je w kilku warstwach. Metoda ta szczególnie popularna była w Chinach i Japonii, stosowana od 7 000 lat.

Obecnie lakierowanie to bardzo szeroki asortyment lakiery poliuretanowe, akrylowe, rozpuszczalnikowe, wodne, itp. Barwione lub bezbarwne jednocześnie zabezpiecza przed czynnikami atmosferycznymi i koloryzuje drewno.

Olejowanie - to zabezpieczenie drewna i odżywienie jego struktury poprzez naniesienie pędzlem lub szmatką ciepłego oleju/pokostu. Chroni meble przed wilgocią, podkreśla delikatnie kolor i usłojenie drewna. Zabieg należy powtarzać około 2 x w roku. Olej można nanosić pędzlem lub szmatką. Chroni drewno przed wilgocią.

Woskowanie - zabezpieczenie powierzchni drewna z ukazaniem naturalnego rysunku i usłojenia. Można nakładać wosk naturalny dla podkreślenia naturalnego wyglądu lub barwiony w celu podkoloryzowania i ożywienia jego powierzchni. Wymaga regularnej konserwacji (np. 1 x w roku). Wosk nanosi się szczotką lub bawełnianą szmatką, a po jego wyschnięciu poleruje czystą szmatką. Nie powinien mieć kontaktu z alkoholem i dużą wilgocią (bieleje).

Mazerowanie (fladrowanie) - to metoda zdobienia polegająca na malowaniu wzorów słojów drewna specjalnie wyciętymi gumkami, w celu imitacji droższych gatunkówi (np. dąb, orzech, mahoń) na tańszych (buk, brzoza), utrwalane lakierem lub pokostem. Na jednolity najczęściej jasny podkład nakładano kryjące farby i rozprowadzano gumkami tworząc wzory drewna i słoje. Po wyschnięciu nakładano laserunkowe warstwy zabezpieczające - lakiery.

Bejcowanie - to metoda zdobienia drewna bejcą, która wnika w głąb jego struktury, podkreślając usłojenie i rysunek oraz podkreśla jego kolor lub nadaje nowy. Nie tworzy grubej powłoki malarskiej, jest lekka i laserunkowa. Nakłada się ją pędzlem, szmatką lub metodą natrysku. Nakłada się ja w dwóch lub więcej warstwach, po wyschnięciu każdą warstwę należy przeszlifować papierem ściernym (efekt wstawania włókien drewna). Po bejcowaniu należy zabezpieczyć powierzchnię dodatkowo woskiem, lakierem.

Malowanie - to metoda zdobienia powierzchni farbą kryjącą, która tworzy szczelną, grubszą jednolitą powierzchnię, która maskuje usłojenie drewna. Nakłada się farbę pędzlem w kilku warstwach, często szlifując między warstwami dla gładkiego efektu. Stosuje się farby poliuretanowe, alkidowe, olejne, akrylowe, kredowe w zależności od pożądanego efektu. W przypadku farb akrylowych i kredowych należy dodatkowo powierzchnię zabezpieczyć lakierem. Farby poliuretanowe są bardzo trwałe.

NOWOCZESNE TECHNIKI DEKORACJI POWIERZCHNI MEBLI

Decoupage - naklejanie wydzieranych lub wycinanych motywów z papieru (np. serwetek).

Patynowanie i postarzanie - nadawanie efektu postarzenia za pomocą patyn, farb czy celowego ścierania powierzchni

PROGRAM RENOWACJI MEBLI:

1. Ocena stanu zachowania mebla. Analiza zniszczeń. Plan postępowania, projekt (zachowujemy oryginalny wygląd przedmiotu lub zmieniamy tj. aranżujemy nowy).
2. Przygotowanie, demontaż poszczególnych elementów ruchomych (drzwiczki, szuflady), usuwanie zardzewiałych zawiasów, gwoździ, uchwytów, szybek, itd. Te czynności wykonujemy mechanicznie rozmaitymi narzędziami, śrubokręty, noże szewskie, wkrętarki, dłutka, itp.
3. Oczyszczanie powierzchni: metoda mechaniczna (wata stalowa, papiery ścierne różnej gradacji, szlifierka oscylacyjna), metoda chemiczna (ocet, woda amoniakalna, alkohol etylowy, izopropylowy, detergenty, mydła, aceton, benzyna lakowa, terpentyna, itd)
4. Usuwanie zdegradowanych i wtórnych powłok malarskich, starych klejów, itd: metoda mechaniczna (wata stalowa, skalpele, dłutka, skrobaki, papiery ścierne różnej gradacji, szlifierka oscylacyjna). Metoda ta jest dobra na cienkie warstwy lakierów i bejc, które wniknęły w strukturę drewna. Metoda chemiczna (pasty rozpuszczalnikowe np. 3V3 i środki powierzchniowo czynne soda, ocet, woda amoniakalna, alkohol, aceton, itp). Metoda ta przeznaczona do warstw farb silnie związanych z powierzchnią drewna. Neutralizacja działania past i kwasów poprzez przemycie wodą lub odpowiednim rozpuszczalnikiem. Metoda fizyczna wspomagana działaniem mechanicznym (opalarka i szpachelka lub skalpel). Dobra metoda do usunięcia grubych warstw lakierów i farb olejnych i olejno - kredowych. Metoda fizyczna - ablacja laserowa - silna skupiona wiązka światła usuwa warstwy farb i lakierów do drewna (ciekawostka, nowość).
5. Dezynfekcja (przeciw mikroorganizmom jak grzyby i bakterie np. Ocet, Biotin, Funcosil). Preparat nanosimy pędzlem lub poprzez rozpylenie, w wentylowanym, nasłonecznionym pomieszczeniu. Zabieg powtarzamy w odstępie tygodnia.
6. Dezynsekcja (przeciw owadom żerującym w drewnie jak kołatek i spuszczel, np. Xylotox, Altax, Perxil). Pokrywamy pędzlem obficie każdą powierzchnię mebla i zakrywamy go szczelnie folią aby odciąć owadom dostęp powietrza na około tydzień lub dwa. Można ponownie nakładać preparat w tym czasie.
7. Reperacje stolarskie (ściski stolarskie, klej do drewna np. Vikol, klej króliczy), flekowanie (drewnem tego samego gatunku), reperacje fornitu i intarsji (fornir identyczny z oryginalnym i klej króliczy, glutynowy, żelazko metalowe bez pary), naprawę mniejszych ubytków i pęknięć (gotowa akrylowa barwiona szpachla do drewna, kit z żywicy epoksydowej epidian 5 z utwardzaczem PAC z dodatkiem pyłu drzewnego lub trocin odpowiedniego gatunku, kit z kleju do drewna z dodatkiem pyłu drzewnego lub trocin, szpachelki)
8. Szlifowanie (papier ścierny, wata stalowa, szlifierki oscylacyjne).

9. Odpylenie i odtłuszczenie powierzchni w celu przygotowania pod zabiegi estetyczne (odkurzyć odkurzaczem, sprężarką, przetrzeć powierzchnie szmatką nasączoną acetonem, octem, benzyną ekstrakcyjną, itp).
10. Patynowanie fleków. Jeśli planowane wykończenie mebla ma być bezbarwne lub laserunkowe, ukazujące usłojenie i naturalny kolor to nowo wstawione fleki należy dopasować do oryginalnego drewna i postarzyć poprzez podbarwienie ich np. nadmanganianem potasu, herbatą, kawą.
11. Nanoszenie warstw dekoracyjnych (wybór metody i efektu): nanoszenie warstw barwnych kryjących lub laserunkowych (malowanie, bejcowanie, mazerowanie, lakierowanie, woskowanie, patynowanie), zabezpieczenie drewna bez koloryzacji co podkreśla jego naturalną barwę i usłojenie (olejowanie, lakierowanie, politurowanie, woskowanie).

    Istotny jest dobór pędzli (nie polecam wałków, tworzą strukturę, która kłóci się z rysunkiem drewna). Te z naturalnym włosiem do farb i lakierów rozpuszczalnikowych (bejce i lakiery spirytusowe, nitro, na bazie benzyny lakowej, wosków barwionych olejów, itp), Pędzle ze sztucznym włosiem do farb wodorozcieńczalnych (kredowe, akrylowe, bejce i lakiery wodne). Malujemy w temperaturze pokojowej i wilgotności powietrza nie przekraczającej 65 %. Ma to znaczenie zwłaszcza przy lakierowaniu i nakładaniu politury, które bieleją lub nie schną właściwie przy dużej wilgotności. Zabezpieczenie: W przypadku malowania farbami kredowymi lub bejcowania, na koniec nałóż warstwę ochronną (lakier, wosk lub olej), aby zabezpieczyć powierzchnię przed uszkodzeniami.